

Új élet

AZ öltönyös öregúr csípőre tett kézzel áll a régi bútorokkal berendezett lakás bejáratánál. Mikor odalépek hozzá, megölel, egy óvatlan pillanatban a nyakamba csókol. Önkéntelenül összerándulok, a halott nagyapámra emlékeztem. Magas, fess ember, valaha igazi sármőr lehetett, magyarul szól hozzám. Linda szerint az apósa a hatvanas években kiváló katona volt, harcolt többek közt a hatnapos háborúban.

Az asztalnál rövid, szexi overált viselő lány mellé kerülök, pont Lindáékkal szemben. Így legalább láthatom, ahogy Linda férje vacsora előtt gátlástalanul végigkóstolja a salátakínálatot, rezzenéstelen arccal szel a tálon ízlésesen elrendezett kalácsokból. Utána barátságosan rám vigyorog a túloldáról, majd jóízűen fal tovább. A többiek észreveszik, de nem szólnak rá, nyilvánvalóan megszokták már. Vidám ember, jegyezte meg róla az anyám legutóbb.

Szedek magamnak egy tálkába humuszt, pedig már ránézni is alig bírok. Miután Izraelbe érkeztem, Bennynek legelső dolga volt, hogy teletömjön velem. Egy hétig vagyok vendégségben náluk, azóta Haifán elzarándokoltunk a város öt legjobb humuszétermébe, minden nap másikkba mentünk. Csak ő meg én, Linda nem jött velünk. Arra hivatkozott, rengeteg a megrendelése. Linda évek óta családkutatóként dolgozik, de csak mostanra érett be igazán a dolog, pár hónapja lett saját irodája. Családfákat állít, születési meg házassági dokumentumokat fordít magyarról angolra, néha ivritre. Jó pénzért bárkinek megmondja, akad-e a felmenői között igaz kohanita.

A legtöbb humuszétermem az arab negyedben, a suk környékén található. A tulajdonosok és a pincérek széles mosollyal fogadtak bennünket, pár perc múlva hozták is az olajos krémmel megrakott tányérokat, tetejükön kövér csicseriborsószemekkel. Benny azonnal mohón falni kezdett, friss fehér pitával tunkolt. Tele szájjal azt bizonygatta, sehol a világon nincs ehhez fogható étel, ő ilyenkor konkrétan a mennyekben jár.

Mert hát szögezzük le, fejtegette aztán, a humuszt hiába az arabok találták fel, többnyire azért a zsidók eszik. Ezt ugye én is belátom, nézett rám fürkészve. Ő, Benny, például egyetlen napot se bírna ki nélküle, szeretné tudni, mi a véleményem erről.

Bólogattam, a humusz tényleg isteni. Amit Pesten adnak, egytől egyig utánzat, silány alapanyagokból összetakolt szar, az igazit kétségtelenül itt, ebben a büfében adják, válaszoltam

készségesen, mind az öt helyen. Bennyre mosolyogtam, rendíthetetlenül lapátoltam magamba a zaftos krémet, de közben végig azon imádkoztam, hogy lehetőleg gond nélkül hazajussunk.

Bennyt azonban nem lehetett átverni, összehúzott szemmel vizslatott. Ordít rólam, hogy feszült vagyok, mondta, a villát is görcsösen tartom, csak nyammogom az ételt, mint aki száraz kenyérbe harapott. Ennek így semmi értelme. Próbáljam elengedni magam, örüljek, élvezzem az életet.

Never forget, you are a genius, nézett bele mélyen a szemembe, pont, amikor kettéharpantam egy falafelgolyót.

A falat a torkomon akadt, vízért nyúltam, ő pedig sorolni kezdte az erényeimet. Szép vagyok, okos, még aránylag fiatal. Csak sajnos semmi önbizalmam.

Tényleg jól nézel ki, győzködött két teljeskiőrlésű pita majszolása közben, holott nemrég panaszkodtam neki, az utóbbi időben felszaladt rám néhány kiló.

Ne aggódj, csámcsogta elégedett lángosképpel, és feltűnés nélkül kikapcsolta nadrágján az övet. Dubaiban így is királynő lehetnél, röhögött. Mindig az volt a mániája, hogy egyszer sikeres leszek, higgyem el, ő tényleg tudja. Persze nagyon kell akarni ezt az egészet.

Nem volt erőm vitatkozni vele. Hiába múlt el a nyár, legalább negyven fok volt az étteremben, leheletvékony pólóban is izzadtam. De azért igyekeztem ellazítani magam. Arra gondoltam, Bennynek néhány dologban tényleg igaza lehet, és ki tudja, az is megeshet, hogy egyszer jóra fordulnak a dolgok.

Később arról kezdett el lelkesen beszélni, hogy jövőre Berlinbe megyünk. Csak ő meg én, esetleg Lindával hármásban. Megnézzük a KitKatClub-ot.

Nem lesz rajtunk túl sok ruha, kacsintott Benny kacéran, fel kell készülnünk az ottani dresszkódra. Mindenki úgy flangál, ahogy kedve tartja. Apropos, te mit dobnál ki szívesebben, cicit vagy popsit, kérdezte izgatottan. Majd rögtön hozzátette, a cici talán jobb volna, Linda a szülések után arra úgysem lenne hajlandó. Reméli, én azért igent mondom.

Vigyorogva bólogattam, igyekeztem nem röhögni nyíltan a képébe. Egyelőre nem mondtam se igent, se nemet. Átfutott rajtam, Berlinért cserébe én meg elvihetném őt idétlen nevű pesti bárókba, ha már annyira imádja a várost. Annak idején hat évet töltött ott, amikor az orvosit végezte, legtovább a Deákon lakott albérletben, sulit után gyakran jártunk fel hozzá Lindával.

A metróban ismerkedtek meg, Linda tizenhat volt, Benny huszonegy, akkoriban kezdte az egyetemem. A tömegben előreengedte Lindát, ő meg visszafordult, *todá rábá*, mosolygott Bennyre, onnantól elválaszthatatlanok lettek. Egyszer segítettem nekik kitakarítani a lakást, hegyekben állt a sok lom, Lindával mosogattunk, Benny állítólag akkor szeretett menthetetlenül belém. Jobban mondván a két dolgos kezembe meg az elszántságomba, ahogy mosolyogva túrtam az elképesztő kuplerájt magam körül.

Aztán arra gondoltam, a végén ők mentek el. Vagyis Benny tulajdonképpen nem el-, hanem hazautazott, mert hiába a magyar gyökerek, Budapesten sohasem volt otthon. Lindát pedig vitte magával. A tengerparti város leg-tetején lévő, csupaüveg nappalijukból látni a Carmel-hegyet. Ide nem hallatszik fel az üvöltő arab zene, a szomszédok egytől egyig askenáziak. Semmi mizrahi tempó. Nyugodt kutyasétáltatós nyuged nagy szállodalánccokkal meg egy szépen berendezett nyugdíjasotthonnal, a felső tízezernek.

Ünnepekkor kijöhetnél, mondta annak idején Linda búcsúzóul, azóta eltelt majdnem húsz év. Hiába hívtak, költözzek ki én is, maradtam Pest

élhetlenebbik felén, ahol hétvégeként a villamosmegállóban püföli egymást néhány fil-lérért a sok nyomorult. Lindáékkal havonta többször skypolunk, mindig megkérdik, hogy vagyok. Remekül, vigyorgok, és igyekszem boldognak látszani. Szeretem nézni, ahogy ilyenkor megnyugszanak.

Öt éve élek a Golgota téren egy romos garzonban, amit az anyám vásárolt hitelből a harmincadik születésnapomra. Egy közeli rétesezőben dolgozom, a főnököm vezetékneve pedig megegyezik a hirhedt sorozatgyilkoséval, aki először a feleségével, a szomszédaikkal, majd a kikerülő rendőrökkel is hidegvérrel végzett.

A főnököm, a névazonosságot leszámítva egyébként kifejezetten nyugodt ember, ha nem látom, miket posztol a Facebookon, úgy hiszem, barátok is lehetnénk. Amolyan igazi, békebeli figura, füttyörészve, fehér atlétatrikóban gyúrja egész álló nap a tésztát, szórja rá bőségesen a cukorral vegyített mákot, diót, aprítja a gyümölcsöket. Mondja, mit csináljak, hogy flottul menjen minden, miközben ő kiszolgál a pultban. Ha nincs elég vevő, leül a kis sámlira hátul, a sütők mellé, és a mobilját kezdi nyomogatni. Máskor, ha egyedül vagyok, már érzem a sült rétes illatát, alma meg fahéj keveréke tolakszik az orromba, legszívesebben beleharapnék, de ekkor pittyeg a telefonom – egy ismerősöm épp akkor oszt meg valamit a neten, élőben. Mikor jobban megnézem, látom, a főnököm az, aki *Free Palastine!* feliratú táblát tart a kezében egy tüntetésen. Ott áll a kamera előtt, némán mozog a szája. Nem hangosítom fel. Nemrégiben befolyásos vénember portréját taposta a villamoson derűs hévvel, amiről fotó is készült, azóta ez a facebookos háttérképe. A boltban, mielőtt beleharapok a frissen sült rétesbe, megpróbálok kiűzni őt a fejemből.

Nem tehetek róla, az édesség a gyengém. Benny családjá pedig ma, az újévi vacsorán igazán kített magáért. Rétes helyett émelyítő szirupba mártott sütemények sorakoznak az asztal melletti tálalón, pekándiós, pisztáciás meg grizzel kikevert szeletek különféle színben és méretben. Benny beleharap az egyikbe, az omlós tészta rögtön kettéhasad, a sűrű szirupos lé szivarogni kezd a szája széléről. Néhány ragadós csepp az asztalra is jut. Szalvétával letörli, és elégedetten folytatja tovább a rágást.

A többiek testtartásából arra következtetek, hogy pár perc múlva kezdünk. Majd fordíts légszi, súgom Lindának könnyörgő ábrázattal, mielőtt megérkezik az asztalfőre Ávi, az elsőszülött. Ez a legkevesebb, villan belém, ha már iderángattak. Nem ismerek senkit a családból, és a nyelvet sem beszélem, hiába tanultam évekig hébert a gimiben. Néha elkapok a beszélgetésükből egy-egy szót, de a hangok jó részét elnyomja a maximumra állított ventillátor a hátam mögött. A levegő a dobhártyámban süvít, egy idő után úgy érzem, bármi más jobb lehet ennél.

Ávi arckifejezéséről lerí, kezdettől fogva gyűlöl, amiért senki sem mutatott be neki, úgy tűnik, nem hisz a diaszpórában élők megsegítésében. Vagy csak simán hidegen hagyja, hogy Erecen kívül is élnek zsidók. A piacon, és amerre az itt töltött egy hét alatt járok, mindenkinek elújságolom, a messzi Kelet-Európából érkeztem, az árusok datolyával, olajbogyóval kínálnak. Néha még kedvezményt is kapok.

Ávit azonban nem ilyen fából faragták, őt az ilyesmi nem hatja meg. A vacsora legelején, látva zavaromat, kimérten megjegyzi, pont úgy festek, mint aki a következő pillanatban öngyilkosságot fog elkövetni. Overált viselő lánya szintén pókerarccal tüntet mellettem, az anyjának vakkant oda néha egy-egy szót. Tizennégyen ülünk az asztalnál, én vagyok a tizennegyedik. Kibic vagyok, kibic vagyok, kibic vagyok, mondogatom magamnak, tök feleslegesen. Ezt rajtam kívül is tudja mindenki.

Ávi és a vén veterán az újév alkalmából tósztot mond. Legyen édes az évetek, teszik hozzá a végén – ha jól sejtem. A vékony almaszeletekre mézet csurgatunk, utána lilimos tálban behozzák a levest. Ávi felesége, Sosána, egy nagydarab, festettszőke nő szed mindenkinek. Ő készítette az összes fogást, kérdi, kérek-e bele tésztát. Szórakozottan bólogatok. Látom, folyamatosan izzad, papírsebkendővel törölgeti a homlokát. Meg lehet halni ebben a lakásban, panaszolja. Egy idő múlva felajánlom neki, cseréljünk helyet, én úgysem bírom már elviselni a mögöttem tomboló szélvihart.

Vacsora közben a szemközti falon függő fényképeket bámulom. Az egyik fotón a Romániából bevándorolt nagyfi, Cipora látható, mosolyogva ül a kanapén Lindáékkal. Mostanra alig ismeri fel az unokáit. A másik képen Ávi és nyakigláb lánya, Tami ácsorognak a nagy-

szülőikkel a virágokkal teleültetett balkonon. Cipora szeme ezen a fotón kissé kidülled, szomorúnak látszik. Mint aki megsejtett valamit az évek múlva bekövetkező Alzheimerből.

Kerekesszékekben most betolják a szobába Cipi sógornőjét, akinek a vén veterán az asztal fölött gyengéden végigsimítja a karját. Az öreg a háború után a nővérel együtt érkezett Izraelbe, az asszony, a képek tanúsága szerint, pár éve még vígan ette a tortát Benny lányával. Nyolcvanöt múlt, szótlantul, feszült arcizmokkal pásztázza a vendégeket.

A család férfitagjai főleg románul, néha magyarul beszélnek felváltva a két nőhöz, akiket napközben negyvenes moldvai ápolók gondoznak. Tisztára olyanok, mint Stan és Pan, jegyzi meg röhögve Ávi, amíg a magas, anorexiás Gabriella kitolja a mosdóba a nagynénjét, a zömök, izmos Maria pedig az anyjukat kíséri a balkonra levegőzni. Egyiküknek majmos táská lóg a székén, igazi retro darab, a márka a gyarmathú Nobel-díjas íróról kapta a nevét. Sokáig vágytam rá, épp úgy, mint az óvodában az esküvői ruhás moncsicsi párra, amilyen a dadus lányának volt. Még álmodtam is róla.

Nu, Anicska, kipisilted magad, kiabálja később az öregember a nővére fülébe. A másik alig hallhatóan felnyög, mozog a szája, talán mondani akar valamit. De a szeme csukva marad. Olyan, mint egy élethű, tönkrement alvóbaba. Az öreg egészen közel hajol hozzá, drágám, szótagolja ordítva, nehogy a bugyingóba csorogjon, azzal cuppanós csókot nyom a nő arcára.

A leves rettentő sötlan, lassan kanalazom, amíg a lé ki nem hül teljesen a tányérban. Mellettem Tami is csak csipeget, egy kis főtt húst, zöltséget, pár kanál levest. Tésztát, kenyeret egyáltalán nem. Egy időben mindenáron modell akart lenni, ezt is Lindától tudom, erre készült éjjel-nappal, hánytatta magát, de túl nagy volt a verseny, Tami már az elején kiesett. Jelenleg katona, egy éve van hátra a helyi irodában, a műkörmét szerencsére megtarthatta.

Nézem, ahogy előhúzza a mobilját, gyakorlottan fogja be a kamerába az ünnepi asztalt. Gondosan ügyel arra, hogy az innen-onnan belógó fejek ne rontsák le a látványt. A körmei is gránátalma színűek, nem lehet véletlen. A tálból maga elé vesz egyet, hibátlan, érett gyümölcsöt. Kattint, „New year with Family“ pötyögi a kép mellé. Rögtön utána kitörli, „New year visitors“, írja végül, és a posztot kilövi az éterbe. Az arckifejezése egy túlélőé, a homloka enyhén pörsenéses.

A modell-ügy után szegényke depressziós lett, hajol hozzám Linda a leves és a gefilte fish közti félidőben. Pedig kár aggódni, jegyzi meg szárazon, miközben elbűvölő mosolyt küld Sosána felé. Harminc év múlva ugyanolyan tohonya tehén lesz belőle, mint az anyjából. Majd meglátod, ráncolja a barátnőm a homlokát, azzal újra belefeledkezik a tányérjába.

Szed magának a sült rizsből, az arab salátából, és előzékenyen Benny elé helyez egy újabb, szép szelet húst. Tudom, utál itt lenni, még jó, hogy csak ünnepekkor kell elviselnie a ro-

konságot. Ez az egész tulajdonképpen az öregeknek fontos, magyarázza, miattuk muszáj kibekkelnünk a dolgot. Ők egyébként a lányokkal sábatkor sem gyújtanak soha gyertyát.

Anyám egy időben mindig azt mondogatta, Linda milyen ügyes, nézzem meg, ezzel a Bennyvel hogy megfogta az isten lábát. Nekem is ki kellene oda mennem, ahelyett, hogy itthon szerencsétlenkedem évek óta. Ereben állítólag mindenki megtalálja a párját, talán nekem is jut egy jóra való szabre biztos állással, aki képes eltartani a családját. Mérnök, informatikus, vagy esetleg orvos, mint Benny.

Nem akartam neki csalódást okozni, utazás előtt megígértem, hogy megpróbálom. Bennyvel már a legelső este sorra vettük a neten az ismerőseit, ki lenne jó nekem, kit ajánl, de egyet sem találtunk. Aki megfelelne, mind házas, aki facér, az meg többnyire megbízhatatlan, link, bulizós, legalábbis Benny szerint. Igazából egyik sem való hozzám.

Anyám két nap múlva felhívott, még mindig semmi, kérdezte. Semmi, válaszoltam, de azután gyorsan hozzátettem, szerintem még ne adjuk fel. Öt nap alatt bármi megtörténhet.

Mialatt a többiek esznek, az asztal alatt a malacos Facebook csoportot nézegetem. Szeretnék az állatkáimnak új, megfelelő minőségű szénát venni, egy ideje valamiért nem ízlik nekik a régi. Jó volna végre rendesen berendezni a ketrecüket is, mégis csak az az otthonuk. Három éve élünk együtt hármásban, mikor hazaérek a munkából, kedvesen berregnek. Várják, hogy enni adjak nekik, ha óvatosan közelítek, engedik megsimogatni magukat. Mindig malacsimogatás közben támadnak a legjobb gondolataim, ezért sem válnék meg soha tőlük. Jól megvagyunk így, nekem nem kell már más. Anyámnak mégsem mondom, nem akarok veszekedést.

Az oldalon hirtelen felbukkan egy kép, kendős öregasszony ül a konyhában, ölében jó húsban lévő tengerimalacokat tart. Az asszony vaskos dereka körül lisztpecséses kötény feszül, ruhájának ujjá feltúrva, mint aki épp dagasztáshoz készülődik. Valaki a kép alá kommenteli, „Nagymamám, Zalai Imréné pecsenyesütés előtt“. Páran röhögős szmájlikat küldenek, egy kis párolt zöldség még jó volna melléjük, írják, esetleg kovászos uborka, a többség azonban durván lehurrogya. Döbbenet bámulom, de mielőtt reagálhatnék, az admin váratlanul törli a fotót.

Nem eszel, kérdi Linda tele szájjal a töltött halra mutatva. Elég jó lett, a banya kivételesen nem szúrta el. Villámmal óvatosan megpiszkálom a gefilte fish kocsonyás szélét. Minden évben megfogadom, hogy egyszer megkóstolom, de attól tartok, felfordulna tőle a gyomrom. Maradok inkább a csirkénél.

Egy darabig hallgatunk. Linda lányai indiánszőkellésben közelednek a fürdőszoba felől, és amíg Tami homoszexuális bátyja tálcán egyensúlyozza köztük Sosana tortakölteményeit, a gyerekek bemutatják az iskolában tanult újfajta köszönést. Egymással szembefordulva először a tenyerüket, majd a bokájukat érintik össze, mintha egymáshoz lennének láncolva, miközben különös rabszolgatáncot lejtenek – a marokkóiaktól leshették el. *Dzsangleee!*, kiáltják együtt a végén. Izgatottan várják, mit szólnak a mutatóhoz a többiek. Egy pillanatra mindenki bennragad a szó, *Ejze jofi*, simogatja meg a fejüket a nagypapa büszkén.

A vacsora végén hátratulom a székem, és elkezdem kihordani a konyhába a piszkos edényt. Urival, a meleg fiúval leúsztatjuk a mosogatóban a likőrmaradványokat meg az édeskés vörösborokat, segíték neki bepakolni a gépbe a tányérokat. Állunk a félhomályban, a hűtő diszkrétén zümmög mellettünk, csak néha hallatszik belülről egy-egy roppanás. A bekapcsolva felejtett rádió érzelmes izraeli slágereket nyekereg.

Elkészülünk, Uri félszegen rám mosolyog, ahogy levegőt vesz, orrában megremeg a kis fémkarika. Most sem szól egyetlen szót sem. Linda azt mondta, egy elvált marokkói mérnökkel él Tel-Avivban, aki mellesleg tíz évvel öregebb Urinál. Legszívesebben odalépnék hozzá, és meglapogatnám a vállát. Ha szóba elegendnék, úgy képzelem, mesélne a fehér városról, a tengerpartról, vagy Jaffóról, én pedig megemlíteném neki a kis drágáimat, akiket egy teljes hétre otthon kellett hagynom. Anyám büdös kis terroristáknak hívja őket, de legalább ad nekik enni, holott irtózik tőlük. Hiányzik a muttyogásuk és az illatuk, Uri biztosan megértené. De végül csak visszamosolygok. Egyébként sem tudom, hogy mondják ivritül, hogy tengerimalac.

Zajt hallok odabentről. Az ajtóhoz lépek, onnan leskelődöm be a szobába. A tágas napali kiürült, csak Lindáék ülnek Benny apjával az asztalnál. Mellettük a széken nejlonsza-

tyorba pakolva a maradék étel, amit Sosánáék nem vittek magukkal – a nagyszülőknek meghagyták a húst és a csokoládétortát, Lindáékra pedig rásóztak egy nagy adag sült rizst, plusz egy doboz salátát.

A kanapéről figyelem őket, mindjárt tizenegy óra, mehetnének már. A két öregasszonyt is lefektették az ápolók. A vén veterán egy ideig csendben beszélget Bennyvel, azután kiabálni kezd, dühében az asztalra csap.

Tétlenül nézem a jelenetet, kérdezem Lindától, mi baja az apósának. Csak a szokásos, legyint, Benny és Ávi már régóta nem beszélnek egymással, a papa pedig ilyenkor azt hajtogatja, annak idején nem ezért tette meg a hosszú utat Európából. Ezt minden alkalommal előadja, sóhajt Linda, és pakolni kezd.

Benny ekkor előhúzza a fényképezőgépét, csííz, kiáltja az arcán idétlen vigyorral. Csínáljunk gyorsan indulás előtt néhány képet. Az öreg, mintha az iménti veszekedést elvágták volna, derűs lesz, mialatt Benny kattintgat, ő búcsúzóul borítékokat oszt: egy kis pénzt mindannyiunknak az újévre. Rólam is készül fotó, épp, amikor átveszem tőle, rajta van a nevem ivritül, alatta pedig szálkás betűkkel, hogy boldog új évet. *Sáná tová.* Zavarban vagyok, automatikusan zsebre vágom, nem tudom, mennyit tett bele.

Hirtelen pittyeg a telefonom, na?, kérdi az anyám újra sms-ben. Visszacúsztatom a mobilt a zsebembe, a boríték mellé. Holnap hajnalban utazom haza, még van időm válaszolni.

■ ■ ■

■ **Gáspár-Singer Anna:** 1976-ban született Budapesten. Író, kritikus. 2013 óta publikál különböző nyomtatott és online folyóiratokban, írásai többek között a Jelenkorban, az Alföldben, a Látóban és a Csillagszállóban jelentek meg.

